

Aktywności i doświadczenia w 2015 roku

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Czy w minionym roku:	Tak				Nie	Różnica odpowiedzi twierdzących w porównaniu z rokiem 2014
	Ogółem	wiele razy	kilka razy	tylko raz		
	w procentach					
– urządził(a) Pan(i) przyjęcie dla grona przyjaciół, znajomych	75	14	50	11	25	+5
– korzystał(a) Pan(i) z internetu w celach niezwiązanych z pracą zawodową	66	60	6	0	34	-1
– przekazał(a) Pan(i) pieniądze na cele dobroczynne	64	7	37	20	36	0
– przeczytał(a) Pan(i) książkę dla przyjemności	63	24	29	10	37	+3
– przekazał(a) Pan(i) rzeczy, np. ubrania, książki na cele dobroczynne	58	7	35	16	42	+2
– kupił(a) Pan(i) coś atrakcyjnego, nieplanowanego	55	7	32	16	45	+1
– był(a) Pan(i) z rodziną w restauracji	60	12	39	9	40	+7
– spotkało Pana(ią) jakieś szczęście	49	9	26	14	51	0
– był(a) Pan(i) w kinie	49	10	28	11	51	+4
– wyjeżdżał(a) Pan(i) z rodziną na wypoczynek	42	2	19	21	58	-2
– był(a) Pan(i) na imprezie sportowej	36	6	21	9	64	-3
– grał(a) Pan(i) w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (np. w Lotto)	43	10	28	5	57	+5
– był(a) Pan(i) na koncercie	40	3	21	16	60	+3
– spotkało Pana(ią) jakieś nieszczęście	29	2	10	17	71	-2
– był(a) Pan(i) za granicą	33	5	13	15	67	+3
– był(a) Pan(i) na wystawie, w galerii, w muzeum	32	3	17	12	68	+5
– nie czuł(a) się Pan(i) bezpiecznie na ulicy	20	4	12	4	80	-5
– pożyczył(a) Pan(i) pieniądze od znajomych	17	1	11	5	83	-5
– przeznaczył(a) Pan(i) własną pracę, usługi na cele dobroczynne	16	4	9	3	84	-6
– przebywał(a) Pan(i) przynajmniej jeden dzień jako pacjent w szpitalu	25	2	7	16	75	+4
– zaciągnął(ęła) Pan(i) kredyt lub pożyczkę w banku lub innej instytucji finansowej	19	0	2	17	81	-1
– był(a) Pan(i) w teatrze	22	2	10	10	78	+3
– miał(a) Pan(i) trudności w załatwieniu spraw w urzędzie gminnym, miejskim, dzielnicowym	17	3	8	6	83	+1
– pracował(a) Pan(i) za granicą	7	1	2	4	93	-1
– pracował(a) Pan(i) jako wolontariusz(ka)	6	1	3	2	94	-2
– został(a) Pan(i) okradziony(a)	4	0	1	3	96	-2
– uczestniczył(a) Pan(i) w strajku lub demonstracji	4	0	1	3	96	+1

CBOS regularnie pyta Polaków o to, co wydarzyło się w ich życiu w danym roku. Ponieważ informacje te zbieramy od lat – niektóre nawet od lat 80. – możemy w ujęciu historycznym prześledzić, w jaki sposób zmieniają się ich codzienne aktywności i doświadczenia.

SZCZĘŚCIA I NIESZCZĘŚCIA

W roku 2015, podobnie jak rok wcześniej, niemal połowę Polaków (49%) spotkało jakieś szczęście, a prawie jedną trzecią (29%) dotknęło nieszczęście. Warto zauważyć, że w ostatnich dwóch latach więcej osób niż wcześniej deklaruje szczęśliwe zdarzenia w swoim życiu, natomiast skala tych nieszczęśliwych nie zmienia się znacząco¹.

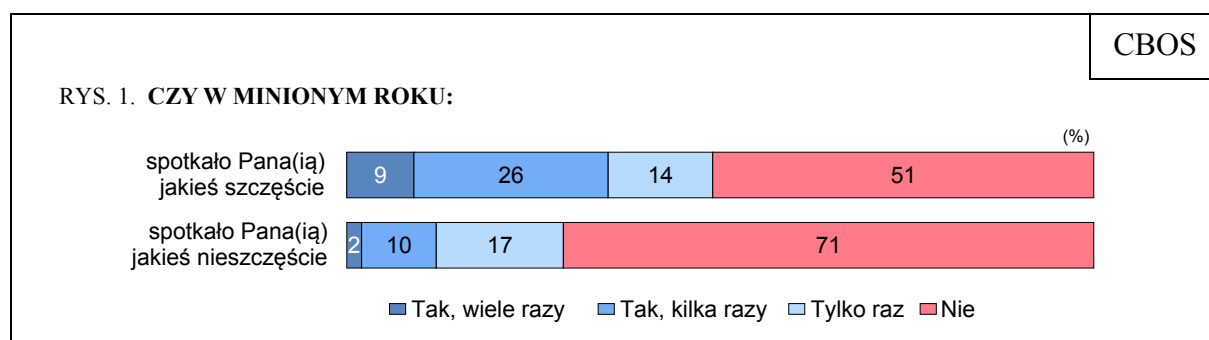

Tabela 1

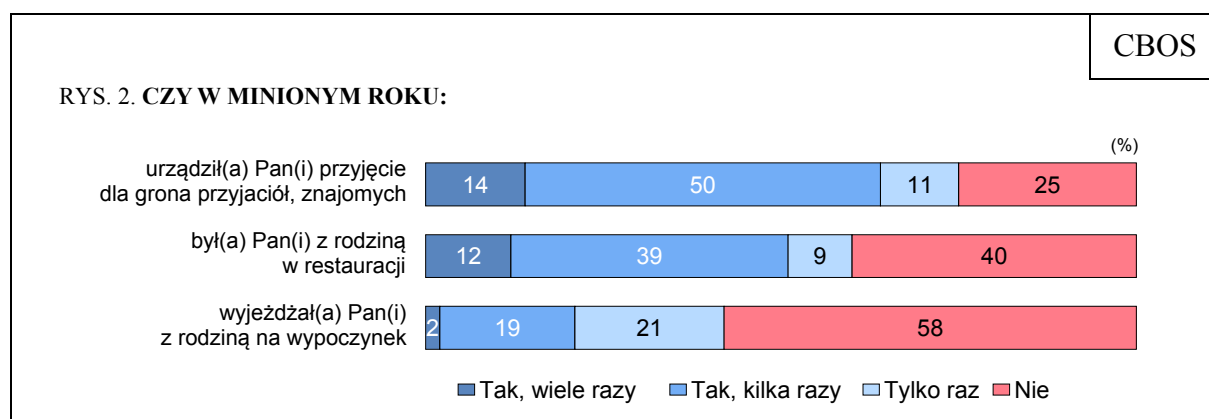
Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spotkało ich jakieś szczęście	32	33	36	40	41	37	43	41	40	44	49	49
Spotkało ich jakieś nieszczęście	27	27	25	22	28	26	29	27	28	29	31	29

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (308) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 stycznia 2016 roku na liczącej 1063 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zarówno szczęśliwych, jak i nieszczęśliwych zdarzeń w życiu częściej niż inni doznawali najmłodszy respondenci. Doświadczenia w tym względzie zależą również od poziomu wykształcenia i sytuacji materialnej: osoby z wyższym wykształceniem, a także dobrze sytuowane relatywnie częściej wskazują, że w ubiegłym roku spotkało je jakieś szczęście, natomiast ankietowani źle oceniający własną sytuację materialną i najslabiej wykształceni częściej niż inni byli nieszczęśliwi.

RELACJE TOWARZYSKIE I RODZINNE

Trzy czwarte Polaków (75%, o 5 punktów procentowych więcej niż w roku 2014) urządziło w minionym roku przyjęcie dla przyjaciół lub znajomych, w tym prawie dwie trzecie (64%) więcej niż raz. Większą popularnością niż w ubiegłym roku i – ogólnie rzecz biorąc – największą w historii naszych badań, czyli od 1987 roku, cieszyły się wyjścia z rodziną do restauracji, które deklaruje obecnie sześciu na dziesięciu badanych (60%, wzrost o 7 punktów w stosunku do roku 2014), a ponad połowa (51%) wskazuje, że zdarzało im się to co najmniej kilka razy. Nie zmienił się natomiast znacząco odsetek wyjeżdżających z bliskimi na wypoczynek, choć warto zaznaczyć, że w 2015 i 2014 roku był on wyższy niż w latach 2006–2013. Z deklaracji wynika, że stanowili oni w ubiegłym roku ponad dwie piąte Polaków (42%)

Zarówno przyjęcia dla znajomych, jak i wyjścia do restauracji cieszyły się w ubiegłym roku rekordową popularnością. W tym drugim przypadku obserwujemy na przestrzeni lat tendencję wzrostową.

Tabela 2

Sytuacje, w których badani przynaj- mniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																									
	'87	'88	'89	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Urządzenie przyjęcia dla przyjaciół, znajomych	65	65	66	55	55	66	67	62	62	66	64	62	58	61	61	60	66	69	66	65	71	66	72	71	70	75
Pójście z rodziną do restauracji	22	22	22	20	20	26	29	27	27	30	27	27	26	29	33	34	37	44	46	39	48	50	51	52	53	60
Wyjazd z rodziną na wypoczynek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	33	38	35	39	38	37	38	44	42

Powyższe aktywności są bardziej charakterystyczne dla ludzi młodych, lepiej wykształconych, dobrze sytuowanych oraz mieszkających w największych aglomeracjach.

CZAS WOLNY – KULTURA, SPORT I INTERNET

Z internetu w celach niezwiązanych z pracą zawodową korzystało w minionym roku dwie trzecie dorosłych (66%), przy czym większość (60%) – regularnie. Odsetek internautów utrzymuje się w ostatnich dwóch latach na tym samym poziomie. Niemal dwie trzecie dorosłych (63%) przeczytało w 2015 roku książkę dla przyjemności, a ponad połowa (53%) przeczytała więcej niż jedną. Wprawdzie w stosunku do roku 2014 czytelnictwo minimalnie wzrosło (o 3 punkty procentowe), jednak ogólnie rzecz biorąc jego zasięg pozostaje w Polsce na przestrzeni niemal trzydziestu lat względnie stabilny. Blisko połowa badanych (49%) – to najwyższy odsetek odkąd badamy tę kwestię, czyli od 1987 roku – była w 2015 roku w kinie, a niemal dwie piąte (38%) – więcej niż raz. Nieco mniej dorosłych niż rok wcześniej (36%, spadek o 3 punkty) było na imprezie sportowej. Niemniej jednak zainteresowanie widowiskami tego typu jest obecnie większe niż w latach 90. W stosunku do roku 2014 odnotowujemy wzrost popularności także innych aktywności kulturalnych, które to w minionym roku cieszyły się rekordowo wysokim zainteresowaniem: dwie piąte ankietowanych (40%, wzrost o 3 punkty) było na koncercie, jedna trzecia (32%, wzrost o 5 punktów) na wystawie, w muzeum lub w galerii, a ponad jedna piąta (22%, wzrost o 3 punkty) – w teatrze.

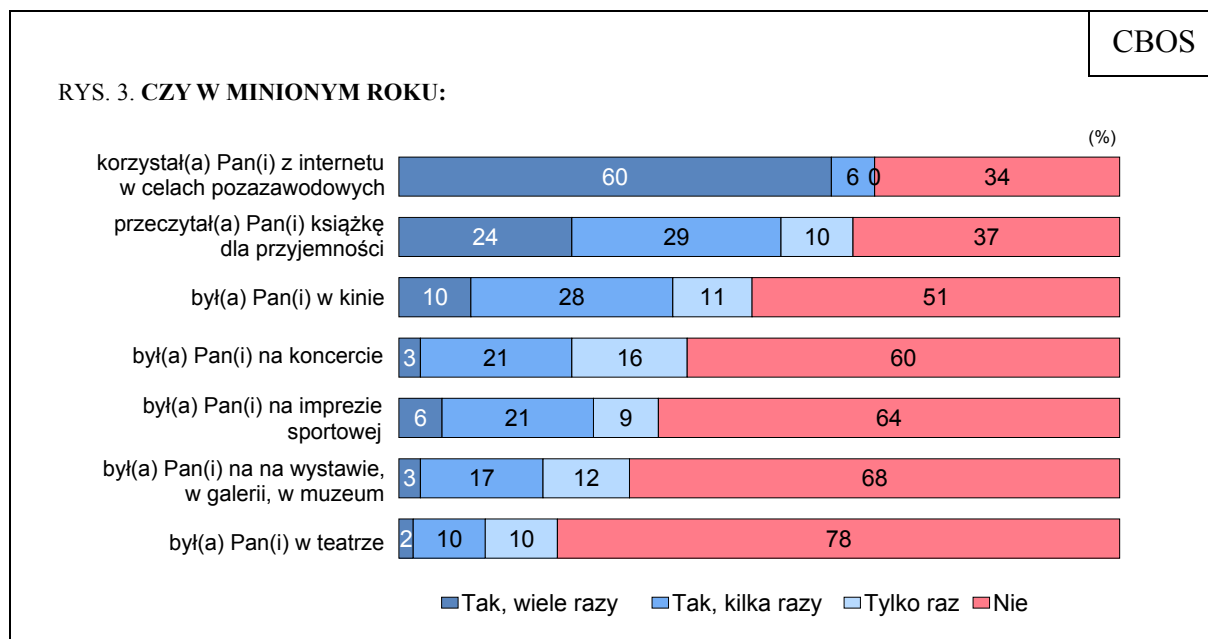

Tabela 3

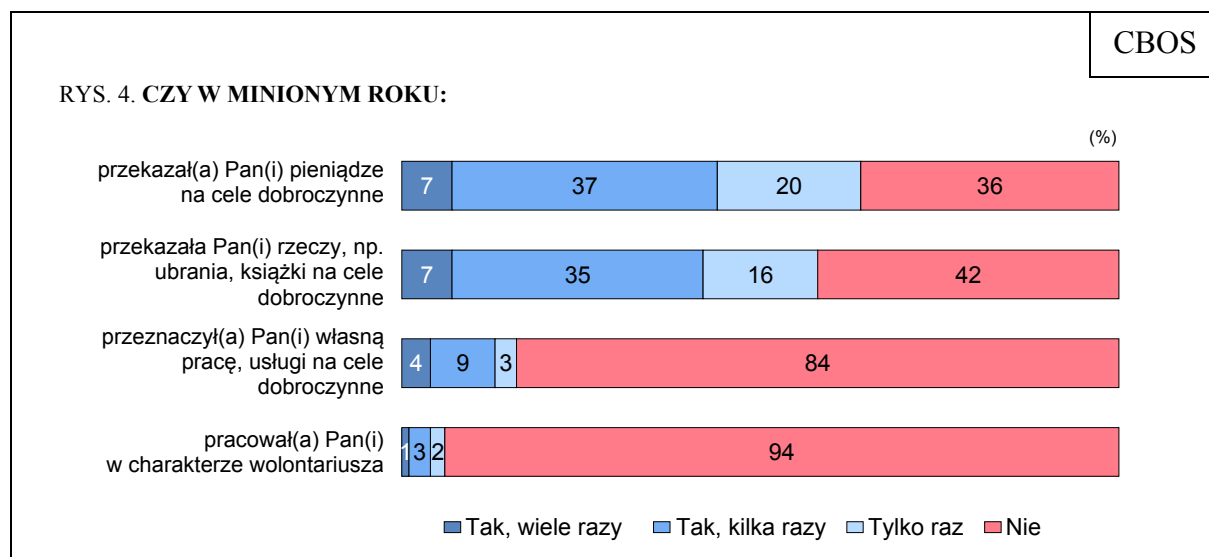
Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																									
	'87	'88	'89	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Korzystanie z internetu w celach pozazawodowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	40	52	52	54	55	63	63	67	66
Przeczytanie książki dla przyjemności	-	64	60	57	58	54	63	59	59	59	54	57	54	57	57	56	58	58	55	54	58	57	59	59	60	63
Pójście do kina	41	42	25	16	17	20	22	25	25	33	26	34	33	29	33	31	33	39	39	38	39	44	43	47	45	49
Pójście na imprezę sportową	26	26	23	23	24	27	30	27	26	30	25	30	32	33	35	35	38	37	37	32	38	35	39	40	39	36
Pójście na koncert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	37	37	37	40
Pójście na wystawę, do galerii, muzeum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	31	28	27	32
Pójście do teatru	13	18	13	8	10	11	13	14	11	12	12	11	10	12	13	15	13	15	18	15	15	18	19	20	19	22

Podjęmowanie aktywności kulturalno-rozrywkowych w dużym stopniu zależy od wykształcenia i sytuacji materialnej badanych, wieku, a także od miejsca zamieszkania. Ogólnie rzecz biorąc, na tle pozostałych wyróżniają się pod tym względem ludzie młodzi oraz lepiej wykształceni. Na chodzenie do kina, teatru, na wystawy, koncerty czy udział w imprezach sportowych wpływa również dostępność tego typu miejsc w wymiarze ekonomicznym i geograficznym, dlatego częściej niż przeciętnie korzystają z tego ludzie

zamożniejsi, mieszkający w większych miastach, a rzadziej źle sytuowani i mieszkańcy wsi. Można również dodać, że czytanie książek i chodzenie do teatru częściej deklarują kobiety, natomiast udział w widowiskach sportowych, a także, choć w mniejszym stopniu, koncertach – mężczyźni. Jeśli chodzi o korzystanie z internetu nadal najistotniejszą determinantą obecności online pozostaje wiek, a przypadku osób starszych – poziom wykształcenia.

DOBROczynność

Większość Polaków angażowała się w 2015 roku w jakąś formę działalności dobroczynnej: najczęściej przekazując pieniądze (64%), nieco rzadziej – udzielając pomocy rzeczowej (58%). Skala obu form dobroczynności utrzymuje się od sześciu lat na stabilnym poziomie, można natomiast zauważyć, że obecnie pomaga się w ten sposób częściej niż w poprzedniej dekadzie. Formy pomocy wymagające większego zaangażowania są, co zrozumiale, deklarowane rzadziej niż pomoc rzeczowa i finansowa. W minionym roku mniej dorosłych niż w roku 2014 poświęcało na cele charytatywne własną pracę (16%, spadek o 6 punktów procentowych); ubyło też minimalnie osób (6%, spadek o 2 punkty) deklarujących pracę jako wolontariusze. Trzeba jednak mieć na uwadze to, że w 2014 roku skala obu tych aktywności była większa od na ogół rejestrowanej.

Przekazanie pieniędzy i rzeczy na cele charytatywne trochę częściej deklarują badani mający wyższe wykształcenie, najlepiej zarabiający, dobrze oceniający swoją sytuację materialną. Wyróżniają się również pod tym względem osoby deklarujące częsty udział w praktykach religijnych. W wolontariat najczęściej angażują się najmłodszy ankieterzy, uczniowie i studenci, a także najsilniej zaangażowani w praktyki religijne i identyfikujący się z polityczną lewicą.

Tabela 4

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku									
	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Przekazanie pieniędzy na cele dobroczynne	49	43	54	49	62	62	60	64	64	64
Przekazanie rzeczy, np. ubrań, książek, na cele dobroczynne	45	44	40	37	46	45	52	57	56	58
Przeznaczenie własnej pracy, usług na cele dobroczynne	18	19	15	12	16	15	17	17	22	16
Praca w charakterze wolontariusza	4	5	5	6	6	5	5	5	8	6

WYJAZDY ZAGRANICZNE

W 2015 roku co trzeci dorosły (33%) – o 3 punkty procentowe więcej niż rok wcześniej – wyjechał za granicę, przy czym ponad połowa z nich więcej niż raz. Co czternasty badany (7%) pracował poza krajem. Od roku 2007 przynajmniej jedna czwarta Polaków deklaruje pobyty za granicą.

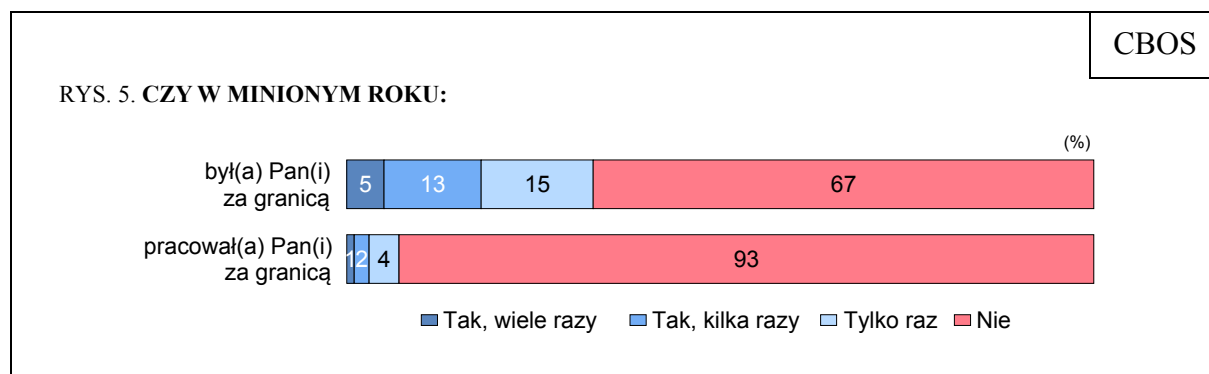

Tabela 5

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																						
	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Byli za granicą	13	11	14	18	18	17	18	19	21	18	21	19	21	22	26	30	26	25	31	29	31	30	33
Pracowali za granicą	-	-	-	3	3	4	4	3	4	3	5	4	7	6	7	8	5	4	6	7	7	8	7

Wyjazdy zagraniczne są relatywnie częstsze wśród osób najlepiej wykształconych, mieszkańców największych miast i deklarujących najwyższe dochody. Spośród wszystkich analizowanych grup społeczno-demograficznych poza krajem najczęściej pracowali robotnicy wykwalifikowani oraz osoby określające się obecnie jako bezrobotni.

FINANSE

Do atrakcyjnego i nieplanowanego zakupu w minionym roku przyznaje się ponad połowa badanych (55%). Ta grupa w ostatnim czasie stopniowo się zwiększała, a obecnie jest największa z notowanych na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat. Udział w grach liczbowych Totalizatora Sportowego w 2015 roku deklaruje ponad dwie piąte dorosłych Polaków (43%), tj. więcej niż rok temu (o 5 punktów procentowych) i tyle samo ile w roku 2013. Blisko co piąty ankietowany (19%) zadłużył się w banku lub innej instytucji finansowej, a nieznacznie mniej badanych (17%, w stosunku do 2014 roku spadek o 5 punktów) pożyczło pieniądze od znajomych. Skala zaciągania pożyczek była w ubiegłym roku najniższa odkąd monitorujemy te kwestie (od 2006 roku w przypadku ich zaciągania w instytucjach finansowych i 1987 roku jeśli chodzi o pożyczanie pieniędzy od znajomych).

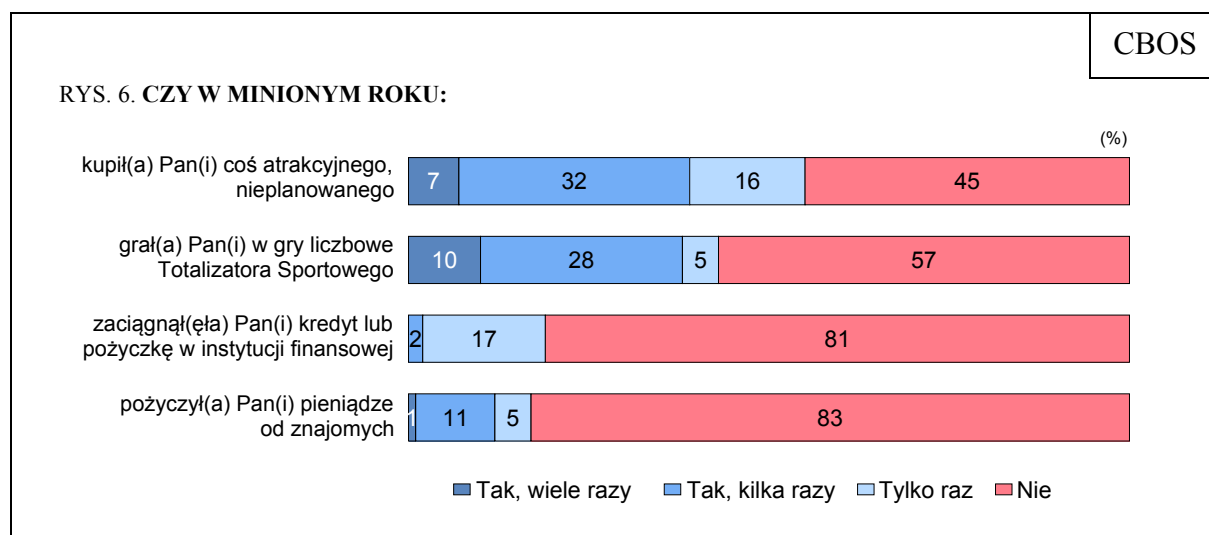

Tabela 6

Sytuacje, w których badani przynaj- mniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																									
	'87	'88	'89	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Kupno czegoś atrakcyjnego, nieplanowanego	-	-	-	-	-	-	41	39	34	44	38	42	34	42	38	42	47	50	52	48	51	52	51	53	54	55
Gra w gry liczbowe Totalizatora Sportowego*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	46	52	45	39	45	47	43	38	43
Zaciągnięcie kredytu lub pożyczki w instytucji finansowej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	28	23	24	23	23	23	20	19
Pożyczenie pieniędzy od znajomych	48	50	40	39	36	34	30	32	33	35	32	36	33	27	36	27	29	22	27	22	23	23	23	22	22	17

* Do roku 2010 używano potocznej nazwy totolotek

Spontanicznym zakupom, jak również zadłużaniu się w instytucjach finansowych sprzyjają wysokie dochody i ogólnie dobra sytuacja materialna, z kolei pożyczki od znajomych częściej niż inni zaciągają badani deklarujący niskie dochody, niezadowoleni z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA, POBYT W SZPITALU I WIZYTA W URZĘDZIE

Obecnie mniej osób deklaruje, że w ubiegłym roku zdarzało im się nie czuć bezpiecznie na ulicy (20%, spadek o 5 punktów procentowych w stosunku do roku 2014). Jest to najniższy odsetek z odnotowanych od 1987 roku. Zagrożenie częściej odczuwały kobiety niż mężczyźni. Wyraźnie częściej niż przeciętnie byli to także najmłodszy respondenci i mieszkańcy dużych (ale nie największych) miast. Czterech na stu Polaków (4%) zostało w 2015 roku okradzionych. Odsetek ofiar kradzieży jest w ostatnich latach stosunkowo stabilny, natomiast zauważalnie niższy niż w latach dziewięćdziesiątych i pierwszej połowie ubiegłej dekady. Można zauważyć, że kradzieże około dwukrotnie częściej niż przeciętnie przytrafiły się osobom znajdującym się w złej sytuacji materialnej, a także przedstawicielom takich grup zawodowych jak kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem, technicy i średni personel oraz rolnicy.

Co czwarty badany (25%) przebywał w zeszłym roku przynajmniej jeden dzień jako pacjent w szpitalu. Ta grupa jest nie tylko większa (o 4 punkty procentowe) niż w 2014 roku, ale również największa w ciągu ostatnich dziewięciu lat.

Około jednej szóstej respondentów (17%) miało trudności z załatwieniem spraw w urzędzie.

Udział w strajku lub demonstracji był w roku 2015, podobnie jak w poprzednim, doświadczeniem marginalnym – deklaruje go 4% Polaków. Można zauważyć, że tę aktywność obywatelską podejmowano w ostatnich czterech latach nieco częściej niż w okresie 2009–2012.

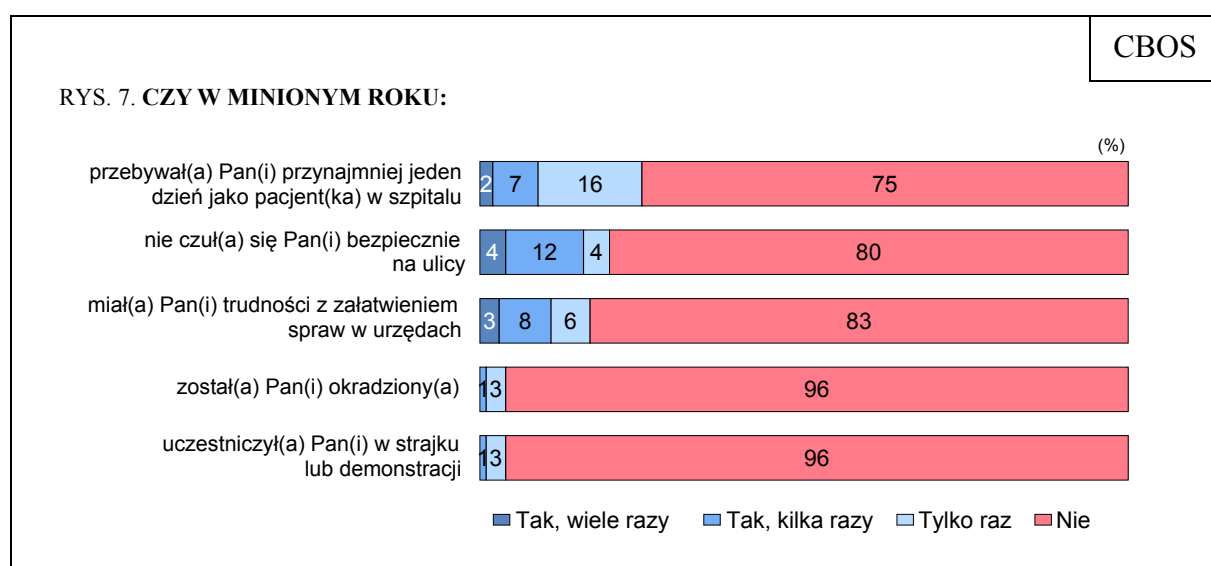

Tabela 7

Sytuacje, w których badani przynajmniej raz uczestniczyli w danym roku	Odsetki wskazań dotyczących roku																									
	'87	'88	'89	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15
Brak poczucia bezpieczeństwa na ulicy	29	45	40	46	41	38	40	43	45	43	44	38	40	38	42	40	37	31	33	25	27	25	26	31	25	20
Przebywanie w szpitalu (jako pacjent)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	20	18	19	21	21	23	21	25
Trudności z załatwieniem spraw w urzędzie	45	43	30	22	22	20	21	22	21	27	24	27	24	24	28	24	22	19	20	19	17	20	18	20	16	17
Bycie okradzionym	-	11	-	10	11	10	10	10	11	12	9	12	8	9	10	7	7	5	5	4	6	5	5	5	6	4
Uczestniczenie w strajku lub demonstracji	5	8	2	3	2	1	3	2	2	4	2	1	1	2	2	2	1	3	3	2	1	2	1	3	3	4

Rok 2015 należał do wyjątkowo aktywnych pod kilkoma względami. Polacy nie tylko częściej niż kiedykolwiek wcześniej w okresie, w którym prowadzimy badania, czyli od końca lat 80., angażowali się towarzysko, organizując przyjęcia dla znajomych i wychodząc z bliskimi do restauracji, ale także kulturalnie – chodząc do kina czy teatru. Ponadto w 2015 roku najwięcej osób na tle ostatnich pięciu lat chodziło na wystawy oraz na koncerty. W stosunku do 2014 minimalnie wzrosła liczba czytelników książek, choć ogólnie rzecz biorąc nawyk czytania dla przyjemności jest na przestrzeni prawie trzydziestu lat bardzo stabilny. W minionym roku nieco rzadziej niż w poprzednim uczestniczono natomiast w imprezach sportowych. W 2015 roku Polacy rzadziej niż w latach ubiegłych zadłużali się, zmniejszyła się zwłaszcza skala pożyczania pieniędzy od znajomych, która jest obecnie najmniejsza od 1987 roku. Pozytywnie wypada również poziom bezpieczeństwa – poczucia zagrożenia na ulicy doświadczyła w minionym roku jedna piąta badanych, tj. najmniej w ciągu niemal trzydziestu lat. Za zmianę na gorsze można uznać pewien spadek dobroczynności. Wprawdzie pomoc finansowa i rzeczowa utrzymuje się na stabilnym poziomie, to jednak w stosunku do 2014 roku ubyło osób, które przeznaczały na cele dobroczynne własną pracę, a także – w minimalnym stopniu – tych, którzy pracowali jako wolontariusze. Nieco zaskakujący wydaje się zeszłoroczny wzrost odsetka badanych, którzy deklarują pobyt w szpitalu jako pacjenci. Podsumowując, warto podkreślić, że w ciągu dwóch ostatnich lat Polacy częściej niż wcześniej doświadczali szczęśliwych momentów w życiu, skala przeciwnych doznań utrzymywała się zaś na w miarę stałym poziomie.

Opracował
Michał FELIKSIAK